

Liber Quartus

592

Chrysol.

Christus transiens ex synagogam.

20. Paschaf.

Qui ad ambulandum vocatur, non designatur sedens.

21.

Puritas Christi non potest determinari in loco immundo, ac impuro.

Marc. 8.

Is loco peccatis sedato non commoratur Christus. Theophy.

22.

Cantic. 1.

Secundò Idem Chrysologus sermon. 30. Bent, ait, cùm transiret inde Iesus, transibat iudeam, ut veniret ad gentes: prateribat synagogam, ut Ecclesia permaneret. Terra illa erat iudea. Transibat Dominus inde, neque ex iudea, quia ipsa ob suam perfidiam relinquenda erat, ut in sua Ecclesia permaneret quam ex gentibus congregabat, ad cuius fundamentum vocabat Matthæum.

Tertiò D. Paschafius lib. 5. in Matthæum, Nostandum, ait, quod transiens eum videret, & vocaret. Ad hoc quippe, ut & ipse de hoc sculo transiens ad eternam quantocum festinet. Et hanc rationem assignat, ob quoniam non stans, vel sedens, sed perambulans vocat Petrum, & Andream; non stat Iesus, sed transiens vocat Matthæum, vocabat eum Dominus, & ipse transiret è telonio ad viam salutis, prateriens Iesus ait illi, sequere me, ut via Christi objecta, Matthæus viam sibi insinuatam artipiat; valde enim frugiferum est, ut si eum habitum, ac gestum corpori assumas, ad quem alios adducere intendis; non enim Christus stans, aut sedens Matthæum vocat ad viam, sed ipse pertransiens ad ambulandum convocat.

Quartiò Erat locus ille telonij officina publica avaritiae, rapinæ, ac fraudis, & in tam foeda, ac turpia, non invenit purissima columba meus Iesus, ubi habueret pes ejus, nec enim punitatis amator in tam obsceno, ac immundo viatorum loco commorari, ac stare patitur Iesus, & discipuli ejus. Venienti Bethsaidam, & adducunt ei cœcum, & apprehensa manu caci eduxit eum extra vicum, & expiuit in oculos ejus impositis manibus suis, interrogavit eum, quid videret, Marc. 8. n. 22. Omnis expitoribus id facit questionem, cur Christus hunc hominem non curavit in ipso oppido, sed extra illum dixit? Cur tantum miraculum non operatur Dominus in presentiā illorum habitatorum, ut inde omnes maximè insurgerent in Dei laudem, ac extinde Christi fama divulgaretur? Locus ille erat Bethsaida vitiis, abominationibus, ac incredulitate plena. Vnde dicebat Christus, Vnde tibi Corozain, vnde tibi Bethsaida? quia si in Tyro & Sidone facte essent virtutes quae factae sunt in vobis, olim in cœlio, & cinere penitentiam egissent, Matt. 11. n. 21. Deinde Dominus parabat moram trahere cum isto cœco, nam bis expoit, bis ponit manus in oculis ejus, ipsiusque interrogat, quid videat, qui ait, Video homines sicut arbores ambulantes. Apprehensa ergo manu eduxit eum extra vicum Iesus nec enim in loco vitiis, ac incredulitate peccantium repleto commoratur, ac detinetur Jesus. Theophylactus. Apparet Bethsaida incredulitate multa laborata. Huc igitur cum venisset Iesus, adducunt ad eum cœcum ex pago. Non erat autem pura adducendum fides, unde & Dominus educit cœcum ex pago, & fecerat illum.

Hoc divini sponsi ingenium bene conscientia anima sancta, dum eum ad domum suam invitabat, dicebat, Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra Cypressina, Cantic. 1. num. 16. Totis viribus anima sancta affecta, ut suus dilectus descendat in domum suam, ad ibi habitandum, ac commorandum: sed ad quid ad hoc explicat, quod illa domus contenta sit cedro, ac cypresso, cur non portis ex aliis pretiosissimis, ac odoriferis lignis; quid illæ duæ arbores habent, quid significant, siquidem illis præpositis intendit allittere sponsam ad suum habitaculum. Cypressus & Cedrus incorruptibilitate, ac odore valde nobiles respet-

riuntur. Inde dominus illa valde erat proportionata ad habitaculum sponsi, quæ maximè distabat Deus maximè allicitur à corruptione, ac factore vitorum, & incorruptionibitate, ac odore integerrimæ vita, ac puritatis gaudebat. Iustus Orgelitanus, Domus ista, mo pura, & ait, in quibus Christus habitat sancta sum. Pro. Orgelitan.

QUESTIO IV.

Quare non dicatur quod viderit Matthæum, sed hominem?

Non ait nosl Evangelista, quod Christus viderit Matthæum, sed ait, hominem, vidi hominem. Ad quod primò responderet D. Chrysologus sermon. 28. Non dixit, ait, vidi Matthæum; quia in Matthæo hominem liberarat, hoc est, homines, quos pecunia possidebat, servire Deo nequeunt, pecunia levientes: non potestis; inquit, Deo se vire, & mammona. In Matthæo erat avaritia, ac testubat magna pecuniarum cupiditas, ut ait ipse Chrysolog. sermon. 29. In homine vero reliquerat imago Dei, vnde sub tanta cupiditate amor sacerdotum veluti homo detinatur captivus, Vnde in Mat. Ad celestia ibeo hominem liberaret. Videlicet ergo Iesus non non vocauit Matthæum, in quo avaritia seruiebat, quia seruare Deo nequeunt seruientes pecunia; sed hominem, In quo era Dei imago, utpote ab hujusmodi pecuniarum servitute libera, non enim ad quod est libetatem producitur, id quod est immersum, ac detentum aviditate temporalium rerum, sed quod est ab illa solatum, & expeditum. Tantum nocet divitiarum amor.

Secundò D. Paschafius lib. 5. in Matth. Idem dubium movens, ut statim dicant, inter alia sic Paschaf. solvit; hoc igitur vidi, quod eripuit, in Matthæo Deus quod namque hominem salvavit, Divinas intuitus id quod respicit ad salutem evehit; dicitur quod viderit hominem, quem salvavit ac, liberavit, non vero quod viderit Matthæum, sub cuius nomine vulgariter avaritia, ac rapacitas in populo denotabantur.

Tertiò D. Chrysologus sermon. 30. Videlicet hominem, ut peccata hominis non videret. Videlicet opus suum, ut despiceret opera peccatorum, vidi illum Deus, ut ille videret Deum. Videlicet illum Christus, ut ille peccata latreras amplius non videret. Ultima verba sancti Patris obiter nota, vidi illum Deus, ut ille videret Deum. Ut homo valeat erigere intuitum suum ad Deum, necesse est, ut prius Deus illum aspiciat, cùm omne nostrum bonum à divinis radibus proueniat ad nostram questionem. Videlicet hominem, ut peccata hominis non videret. Videlicet id, quod ad minem, in quo erat summa miseria, & fragilitas, misericordia ut ita moveretur Deus ad peccata hominis dimittenda, ac condonanda. O præclarus princeps, vider quod ad misericordiam provocat, ut ab ira, ac justitia abstineat. Tandem vidi opus suum, ut despiceret opera peccatorum. Non ad criminia, sed ad quod suum opus erat, aspicit Deus, ut præ amore sui operis, sceleris hominis contemneret, & despiceret.

Quartiò D. Paschafius lib. 5. in Matth. Videlicet hominem,

Cap. XXVII. Adducitur D. Matth. 593

bonum, ait, & non Matthæum, quia Matthæus donatus interpretatur, & si jam in prædestinatione, ne dum tamen vocatus ad gratiam; ideo novum Matthæum vidit, sed hominem, Matthæum tanum nomine, nequum gratia. Matthæus donatus interpretatur, ut etiam notat Eusebius Gallicanus in homilia bujus festi. Quanvis enim ille vulgariter à populo Matthæus dicebatur, cùm tamen adhuc non esset donatus divina gratia adhuc Matthæus non erat, & ideo dicitur quod vidi hominem, & non Matthæum, nam quamvis quis habeat vulgariter alicuius præcellentis dignitatis nomen, si tamen ejus oneri, ac obligationi non correspondet, revera dignitatis nomen non obtinet.

27. Id quod con- 23. nomen maxi- mè ad se rap- pi divinos oculos.

Q. intò. Videlicet hominem, & non Matthæum; quid inter hæc nomina discriminis est? Homo commune omnibus vocabulum; Matthæus verò particularē, & individuale nomen. Videlicet ergo hominem, non Matthæum, maximè perjudicandum est Deo, id, quod omnibus communè est, vehementerque divinos oculos rapit id, quod ad omnes se extendit, neminemque excludit; tantoque Domini exemplo dirigat semper principes intuitum suum ad id quod communè est, inde ad particolaria descendat. Vide c. 5. n. 275 & 276.

28. S. Sine dubio hic magna humilitas nostri Evangelistæ prælucet, ait, quod vidi hominem, & non Matthæum, tanquam si ipse fateatur de se, quod ad hoc, ut ipse vocaretur ad Apostolatum Christi, non erat in eo, prout Matthæus erat, prout talis homo exiterat, aliquid quod respici, ac videri posset, & ideo non ait, quod aspicerit id, quod particulare ipsius erat, nempe Matthæum, sed tanum, quod cunctis communè erat, vidi hominem.

Scribens Salomon suum librum Proverbiorum cap. 1. num. 1. ait: Parabolam Salomonis filii David Regis, ait dandam scieriam, & disciplinam. Sicut & scribens librum Ecclesiastes cap. 1. num. 1. ait Verba Ecclesiastes filii David Regis Ierusalē. Quare Salomon in his libris non le dicit Regem, sed filium Regis David & hæc composuit sapientissimos Ecclesiastes postquam agnoscit sua peccata, in quibus præcipitatus fuerat, & hac de causa in exordio hujus ultimi libri, ait, vanitas vanitatum; non ergo se Regem, sed filium David Regis dicit, cùm enim sua sceleris habuisset ante oculos, agnoscat, quod dignitatem regalem obtinebat, non quia ipse Salomon, non quia talis homo erat, sed quia à Davide progenitus erat, & quia illius filius nuncupabatur, ac proinde quod ob tanti patris meritum regia dignitate pro clara sapientia, ac prophetia fruebatur. D. Basilius homil. in principio Proverbiorum. Additur, ait, Paris nomen, ut planè cognoscatur quemadmodum sapiens erat Salomon ex sapiente Prophetæ Paræ.

Basil.

QUESTIO V.

Quare dicatur quod Christus viderit hominem, non verò telonium, vel pecuniarum sculos.

30. EDEBAT Matthæus in telonio inter multas gazas, inter multaque pecuniarum Sylveira in Evang. Tom. II.

copiam ex solatis tributis comparatam, & transiens Iesus non concit oculos ad aurum, vel ad argentum, sed hominem vidit, quia volebat sibi aquirere, ac comparare, non hominis gazam, & pecuniam, sed ipsum hominem, unde palchit notat Divus Petrus Chrysolog. sermon. 28. Quod Chrysolog. Christus non dixit ad Matthæum, Affer, sed ferme me, ait S. Pater. Non dixit; affer ad me, quia nostra Matthæum, non Matthæi facilius regimbar.

Ex Dei mandato pergit Abrahamus ad filium suum sacrificandum, & cùm jam evaginato gladio vellet puerum occidere, Dei voce impeditur.

Ne extendas manum tuam super puerum, nunc co- Gen. 22.

gnovi, quod timeas Dominum, Genes. 22. num 12. & statim subditur, levavit oculos Iosuas Abraham, & exiit post tergum arietem inter rupes, quem assu- mens obtulit holocaustum pro filio. Hic aries Dei providentia præparatus est, ut notant sic Divus Chrysostomus Angelicus, Abulensis, & alij. Chrysost. Opimè videbat divinus intuitus, cui omnia sunt Thom. Aug. Abulensis.

Ex parte pro illo erat maestaturus; caro ergo ei non mandat Dominus, ut Abrahamus simil cum filio asportet è grege suo, ac ex re arietem, sed di- vina providentia illum adducit illum, ut cunctis fieret manifestum, quod Deus ex Abrahamo so- lumen volebat ipsum Abramum, non verò ali- Deus vult, non nostrum cor, & non nostra rem.

276. S. Sine dubio hic magna humilitas nostri Evangelistæ prælucet, ait, quod vidi hominem, & non Matthæum, tanquam si ipse fateatur de se, quod ad hoc, ut ipse vocaretur ad Apostolatum Christi, non erat in eo, prout Matthæus erat, prout talis homo exiterat, aliquid quod respici, ac videri posset, & ideo non ait, quod aspicerit id, quod particulare ipsius erat, nempe Matthæum, sed tanum, quod cunctis communè erat, vidi hominem.

Scribens Salomon suum librum Proverbiorum cap. 1. num. 1. ait: Parabolam Salomonis filii David Regis, ait dandam scieriam, & disciplinam. Sicut & scribens librum Ecclesiastes cap. 1. num. 1. ait Verba Ecclesiastes filii David Regis Ierusalē. Quare Salomon in his libris non le dicit Regem, sed filium Regis David & hæc composuit sapientissimos Ecclesiastes postquam agnoscit sua peccata, in quibus præcipitatus fuerat, & hac de causa in exordio hujus ultimi libri, ait, vanitas vanitatum; non ergo se Regem, sed filium David Regis dicit, cùm enim sua sceleris habuisset ante oculos, agnoscat, quod dignitatem regalem obtinebat, non quia ipse Salomon, non quia talis homo erat, sed quia à Davide progenitus erat, & quia illius filius nuncupabatur, ac proinde quod ob tanti patris meritum regia dignitate pro clara sapientia, ac prophetia fruebatur. D. Basilius homil. in principio Proverbiorum. Additur, ait, Paris nomen, ut planè cognoscatur quemadmodum sapiens erat Salomon ex sapiente Prophetæ Paræ.

E contra verò hominem non te, sed tua que- 32. runt, pauci, & rarissimi inveniuntur qui te ob tui amorem venerentur; innumeri ve, qui res tuas sollicitent, ac dorent, referens Joseph somnia sua fratribus, dicebat, Putabam nos ligare manipulos in agro, & quasi consurgere manipulum meum, & resque manipulus circumstantes adorare manipulum meum. Gen. 37. num. 7. Iterum ait. Vidi Genes. 37. personam quasi Solem, & Lunam, & stellas unum decim adorare me; ibidem num. 9. in his somniis inquirendum est, quod in manipulis nullus prefigitur numerus, manipulus circumstantes, maximè verò in stellis exprimit undecim stellas. Q. etiam hujus rei causa, perpende textum, & ratio in promptu est. Manipuli fratrum, non Joseph; sed nos eius manipulus, ac triticum venerabantur, resque manipulus circumstantes, adorare manipulum meum. At stellæ, non alteri rei, sed ipsiusmet Joseph reverentiam exhibebant. Undecim stellas adorare me, & qui Joseph ob se ipsum reverentur, qui verò pauci sunt, & brevi numero coarctantur, qui verò triticum, ac panem Joseph honorifica veneratione prosequuntur, in magna multitudine existunt, & sine numero dilatantur. Hec enim adoratio manipulorum, ad triticum Joseph referebatur, ut docet Rupertus ibi. Non ob aliud Rupert. ait, ignoramus sibi principem adorant, nisi quia deficiuntur manipuli eorum, ipse autem de manipulis plenus habebat horreum.

